

Openbaring 2:8-11

8 ¶ Schrijf aan de engel van de gemeente in Smyrna:

“Dit zegt hij die de eerste en de laatste is, die dood was en nu leeft:

9 Ik weet van de ellende en de armoede waarin u verkeert, hoewel u rijk bent. Ik weet hoe u belasterd wordt door mensen die zich Joden noemen en het niet zijn, maar bij Satan horen.

10 Wees niet bang voor wat u nog te wachten staat. Sommigen van u zullen door de duivel in de gevangenis worden gegooid, en zo op de proef worden gesteld; tien dagen lang zult u het zwaar te verduren hebben. Wees trouw tot in de dood, dan zal ik u als lauwerkrans het leven geven.

11 Wie oren heeft, moet horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint zal van de tweede dood geen schade ondervinden.”

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

Ik weet nog goed toen ik belijdenis ging doen, dat de predikant ons de volgende situatie voorlegde.

Hij zei: straks doen jullie belijdenis en zeg je ja op je doop, ja tegen God, maar in feite kost het je niets, d.w.z. er verandert niets.

Maar stel dat het je wel wat kostte, je werk, je familie, misschien je leven, zeg je dan ook ja?

Ik vond dat nogal wat voor een jongen van 18 jaar en ik had er even geen zin meer in...

Wel vond ik het antwoord van de dominee om over na te denken, want hij zei: in feite kan je daar nu weinig over zeggen, pas als de situatie daar is, zul je er kracht voor krijgen en zei hij, laten we bidden dat het nooit gebeurt.

U voelt: dit heeft indruk mij gemaakt, want ik spreek er nog over na meer dan 25 jaar, maar onderhand staan veel christenen in aardig wat landen voor die keuze.

Je zal maar wonen in Saoedi Arabie, Soedan, Iran, zeg maar de meeste Moslimlanden...daar zijn veel christenen zich bewust van het memento mori, gedenk te sterven.

Bij ons is dat een mooie naam voor een begrafenisonderneming, maar verder...

Nee, carpe diem ! Pluk de dag - geniet van het leven. Klinkt toch veel beter ?

Aan de andere kant: het leven is niet zo zeker en vanzelfsprekend, want vroeg of laat kom je ervoor te staan ... memento mori ... een besef dat de eerste christenen veel meer hadden.

Dat trof me ook toen ik met collega's door Turkije reisde.

Toen we in een groot theater waren en de gids in geuren kleuren vertelde hoe daar vroeger geweldige uitvoeringen werden gegeven, ging iemand een andere toon aanslaan: hier werden ze voor de leeuwen gegooid, met pek overgoten, moesten gevangenen in een toneelstuk meespelen en ter plekke echt doodgestoken. Nee, dit theater herinnert mij aan afschuwelijke wreedheden en een ongekende dictatuur....We werden even stil...

In de stad Smyrna kwamen mensen ook oog in oog met de dood te staan.

Smyrna was een prachtige stad aan de kust van de Egeïsche zee, een zijarm van de

Middellandse zee, 2000 jaar geleden 200.000 inwoners. (theater van 20.000)
Tegenwoordig is het een grote Turkse havenstad van meer dan 1 miljoen inwoners met de naam Izmir, de derde stad van het land.

Smyrna lag in de eerste eeuw prachtig gelegen op een heuvel.

De Acropolis, het hoogste puntje van de stad, zag je van verre, stralend in de zon. Centraal daarop staat natuurlijk de tempel voor de heidense goden en de als goden vereerde keizers van het Romeinse imperium. Maar schone schijn bedriegt.

In deze stad leefden christenen in de verdrukking.

Een piepkleine minderheid van mensen, die Jezus als Heer belijden, een gemeente die er het meest positief vanaf komt. Ze wordt geprezen, rijk genoemd, en er klinkt geen oproep tot bekering.

Ze wordt eerder vertroost omdat ze het slecht heeft, verdrukking en armoede lijdt.

Smyrna is de lijdende kerk, die probeert haar geloof te bewaren. En dat valt niet mee.

De woorden van de brief beschrijven het proces, dat zo vaak in de geschiedenis herhaald is. Het begint met simpele roddels en praatjes, laster: 'Weet je wel, die christenen: Ze lijken wel vroom, maar pas op ... je kunt ze niet vertrouwen. Koop niet in hun winkeltjes. Neem hen niet in dienst'.

Het gaat verder met aanklachten: 'Zeg, stadsbestuur: Kunnen jullie niet eens optreden tegen die christelijke minderheid? Het loopt de spuigaten uit. Ze willen de goden niet aanbidden en de keizer niet vereren. Dat vraagt om krachtige maatregelen'.

Vervolgens worden de eersten voor de rechtbank gesleept: 'Mooi zo, eindelijk een krachtig beleid! Als ze onder druk staan, dan zullen ze wel toegeven en die Jezus afzweren'.

En het einde was dan de arena of de brandstapel.

Wie het waren? Er wordt gesproken over Joden die zeiden dat ze Joden waren, maar het niet waren.

We moeten hierbij niet denken aan Joden in het algemeen, maar aan Judeeers, de leidinggevendsten, zeg maar dezelfde toplaag die Jezus aan het kruis bracht, bestuurders, die in feite hun Jood-zijn te schande maakten. Heel veroordelend wordt hun synagoge een synagoge van de satan genoemd.

Erg scherp, maar Joden zijn nu eenmaal scherp naar elkaar en alles wat nog scherper in situaties van vervolging.

In de brief worden de acties, die zij ondernemen tegen christenen, dan ook acties van de duivel genoemd, en die staat model voor het ongeloof.

Er wordt gesproken over een verdrukking van tien dagen, waarschijnlijk aanduiding van een tijd waaraan eens een eind komt.

Het begint met vooroordelen, borrelpraat, roddelpraat. Het gaat verder met discriminatie, geweld op straat en het eindigt bij marteling en executie.

Helaas, wat in Smyrna praktijk was in de eerste eeuwen van onze jaartelling, is nooit opgehouden, want tot op de dag van vandaag leven christenen oog in oog met de dood.

En wat doe je, als je weet, dat je nog maar tien dagen te leven hebt?

En wat doe je, als je weet, dat je nog maar 10 maanden te leven hebt?

Wat doe je, als je weet, dat je nog maar 10 jaar te leven hebt of - wie weet - nog hooguit 50, 60, 70 jaar?

Memento mori, zegt de latijnse wijsheid. Gedenk te sterven, sterveling.

Moet je dan maar bibberend van schrik in een hoekje wegkruipen? Bang voor de dood, die op de loer ligt?

Of moet je juist krampachtig gaan hollen, rennen, vliegen om er alles uit te halen, wat erin zit. Van de ene uitdaging naar de andere, want je leeft toch maar één keer. Kan het dan niet ver, niet duur, niet gek genoeg gaan in je leven ? Feesten, beesten, alles pakken, alles grijpen - voor het te laat is. Eten, drinken, vrolijk zijn, want morgen kan het voorbij wezen

Leven met de dood voor ogen ...daar hadden ze in Smyrna veel ervaring mee en vandaag in...

Deze brief aan de christelijke gemeente van Smyrna werd aan het einde van de eerste eeuw geschreven.

Geschriften uit later tijd, na de Bijbelse tijd, beschrijven, hoe het verder is gegaan met die christelijke kerk te Smyrna.

We kunnen daarin onder andere lezen van een zekere Polycarpus, die 40 jaar bisschop van Smyrna was. Een kerk ter ere van hem gebouwd heb ik vorige week bezocht.

Ongeveer halverwege de tweede eeuw, rond het jaar 150 na Christus breekt er in Smyrna weer een grote vervolging uit.

Polycarpus wordt beroddeld, belasterd en tenslotte aangeklaagd bij de Romeinse autoriteiten: 'de vader van de christenen vervloekt onze goden', zei men

Hij wordt voor de keus gesteld - met de dood voor ogen: Zijn geloof in Jezus opgeven of: De dood op de brandstapel.

Hij kiest voor de brandstapel - want, zo zegt hij: '86 jaar lang heb ik mijn Heer Jezus gediend. Hij heeft mij nooit één keer kwaad gedaan. Zou ik hem dan nu verloochenen ?'

86 jaar is Polycarpus op het moment van zijn dood in ongeveer het jaar 150

Hij moet dus hebben meegemaakt, dat de bijbelse brief uit het boek Openbaring werd voorgelezen in zijn kerk. 'wees niet bevreesd voor hetgeen gij lijden zult...

Het waren woorden die Polycarpus jaren geleden al zal hebben vernomen.

Het klonk toen vast nog heel ver weg. Hij was nog jong en onbevungen. Het leven lag nog voor hem en lachte hem toe. 'Wees getrouw tot de dood - en Ik zal u geven de kroon des levens', klonk het ook in zijn jonge oren. Polycarpus wist niet, wat hem nog te wachten stond. Maar hij heeft de woorden blijkbaar goed in zijn oren geknoopt. Hij is trouw gebleven - tot zijn zesentachtigste levensjaar. Ja: Tot de dood en zijn dood en heeft zijn naam, Polycarpus, veel vruchten, eer aan gedaan.

Ook in onze tijd zijn er nog genoeg gebieden, waar het levensgevaarlijk is om christen te zijn of je geloof openlijk te belijden, tot in Turkije toe...

Ook vandaag zijn er mensen, van wie het gevraagd wordt: 'Wees getrouw tot de dood ...' Ook vandaag worden mensen voor de laatste keuze geplaatst.

Maar ook voor ons staat het zwart op wit geschreven. Wij, in ons rustige tolerante landje, ons vredige eiland Flakkee.

Maar, vergis je niet, want o, wee als je bepaalde standpunten en principes huldigt...

Wat bezielt mensen als Polycarpus om vol te houden in verdrukking ?

Waarom kiezen mensen ervoor om hun leven te wijden aan de Heer ? Te geloven - te blijven geloven door dik en dun Getrouw tot de dood ... ?

Wat bezielt ons eigenlijk om te blijven geloven in diezelfde Jezus, als onze Heer ?

Wordt het niet eens hoog tijd voor iets anders ? Wat bezielt jongeren om Hem ook in deze tijd openlijk te belijden, 'ja' te zeggen en zich Zijn volgeling te noemen ? Op leven en dood ...

Wat bezielt mensen, die hun sterven onder ogen krijgen, om toch te blijven geloven in de liefde van de Heer ? Getrouw tot de dood ...

Ik kom ze nog tegen, mensen die een ontspannen kijk op het aardse leven hebben

waarvan ze genieten kunnen, maar ook een ontspannen kijk hebben op hun eigen dood.

Je komt ze tegen - mensen, die niet lang meer te leven hebben. Vanwege ernstige ziekte of 'gewoon': Omdat ze vanwege hoge ouderdom weinig meer van dit leven te verwachten hebben. Ze weten: 'Het zal voor mij niet lang meer duren'. Maar ze raken niet in paniek, ze vervallen niet tot wanhoop. Hoe kan het ? Wat bezielt hen?

Het kan niet anders dan vanwege de Opgestane Heer, die zich noemt 'de eerste en de laatste die dood geweest is en levend geworden: Ik weet uw verdrukking...'

Wie dat gelooft weet van de tien dagen -er komt een eind aan de verdrukking, die weet dat er meer is dan dit vergankelijk en sterfelijk leven.

Je mag leven uit de overwinning van de Heer - die je de kroon (krans) des levens geeft.

En dat laatste beeld moet de mensen van Smyrna hebben aangesproken, want regelmatig werden er in het stadion wedstrijden gehouden waarbij de winnaar een krans kreeg.

Er wordt nog gezegd: wie overwint zal van de tweede dood geen schade lijden.

Volgens de bijbel is er een eerste dood, die maakt iedereen mee.

Iedereen sterft. Maar op de jongste dag zullen de doden opstaan en zal er het oordeel plaats vinden.

Dat kan een tweede dood zijn, maar voor wie gelooft leven tot in eeuwigheid.

Memento mori - gedenk te sterven. Daarvan weet de lijdende kerk, maar het spreekt ook tot ons.

We mogen genieten van het leven, zolang het ons is gegeven, maar memento mori

In alles: Wees trouw aan de Heer - tot de dood.

Want dan zal het beste nog komen: De overwinningskrans des levens !

Niets kan ons scheiden van de liefde van Christus. 'Jezus leeft en ik met Hem - dood waar is uw schrik gebleven !?'

Amen.